

U Beogradu i u krajevima zapadnjačkim od 1 k. 12. lista
U Beogradu i u krajevima istočno-južnim od 1 k. 12. lista
U Beogradu na dostavu u kuću 400
U inostranstvu 400

Jedništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin vovac broj 21. Telefon br. 22.
Primanje oglasa Kneza Mihaila ul. broj 38. Telefon broj 245.

Br. 198.

BEOGRAD, petak 26. jula 1918.

Godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 25. jula.

Talijansko bojište:

Nema nikakvih naročiti događaja.

Arbanija:

Juče u jutru naše su čete izvježevale kod mjesta Kuci prelaz preko Semenja. Naši hrabri bataljuni su imali da savladaju žestoki neprijateljski otpor. Priveđen je veliki broj zarobljenika.

I između Kucia i mora uspješnim smo napadima zadobili prostora.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva.

Kb. Berlin, 25. jula.

Zapadno bojište:

Vojna skupina bavorskog prijestolonasljednika Rupprechta:

I između Bucqonya i Hébéturne-a napao je neprijatelj uveče pod jakim zaštitom paljbe; odbijen je. Isto tako su osuđeni napadi, koje je neprijatelj izveo zapadno od Alberta i iz Mailly-a.

Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika:

Na borbenom frontu između Soissons a Reimsa popustila je juče borbeni djelatnost. Manji pješadijski okršaji na zemljištu pred našim položajima. Južno od Oureca i jugozapadno od Reimsa izveo je neprijatelj žestoke udarnice napade, koje smo u protivudarcima suzbili.

Vojna skupina Albrechta württembergskog:

U Vogezima je bavorsko domobranstvo sa jednog odvažno izvedenog preduzeća dovelo zarobljenika.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Privredne brige.

Glavni faktor pobjede, na koji su stratezi četvornog sporazuma računali, bila je blokada gladju, upućena protiv nemilitarizovanih naroda, bolesnika i dece, koji najviše imaju da podnose pod ograničavanjima, koja je pomorsko-vladalački zanos Engleske stvorio na pijaci životnih namirnica srednje Evrope. Plan je bio mudro ali bezobzirno smišljen, a osuđen da ga je organizacija, kojom su središnje vlasti umjele urediti upravu svojih naturalija i sirovina. A protiv projekovanog izglađenja našlo se pedesoto protivno sredstvo: neograničeni podmornički rat. Kao kakav mlin, što lagano melje, tako i ovaj rat skoro svakodnevno šalje nekoliko hiljada tona brodskog prostora na dno mora. Ovim otima evropskim silama sporazuma važna i neophodno potrebna transportna i dovozna sredstva. Već

Borbe na zapadu imaju da odluče o pitanju mira. Rusija kao engleska ručna zaloga.

odavno su Englezi i Francuzi zaboravili, kako izgleda čašćenje za punom trepezom. Njihov kafiš oko stomaka jače se stegao, a hlebne karte i bezmesni dani kod njih su isto tako poznate pojave — kao posljedice rata, kao što se i blokirana srednja Evropa morala na to naučiti.

Ali dok su Njemačka i Monarhija svoj domazluk doveli u red, te skoro demokratske organizacione odredbe uvele, dotle se države sporazuma koriste svojom diktatorskom vlašću, te komanduju poljima, kao što zavijevaju svojim vojnicima. Jedna od najvećih njihovih briga jeste izdatno iskorišćavanje francuskog oračeg zemljišta. Jer ljudi, koji su do sada radili plugom i kosom, nalaze se pod oružjem na frontu, a naknadu za ovu ljudsku snagu ne može stvoriti Francuska, koja je onako siromašna u ljudstvu. Zato se jedared i pojavio plan, da se u Francusku dovedu kineski kuli, kao radnici za žetvu. Ovi kosovski ljudi se vojnički i onako ne daju upotrebiti, pa bar da se uzmu za nadnicu. Ali podmornički rat čini, da je ovakav transport u masama preko mora kod nestašice brodarske zapremane teško sprovediv, te da se ne bi isplatio. U traženju radne snage došlo je jedno francusko izaslanstvo u Irsku, čiji se stanovnici i onako od uvijek mrgode na vojnu službu u redovima engleske vojske. Ovo izaslanstvo hoće da irske seljake vrbuje za poljske radove u Francuskoj i obećava kraljevske nagrade, koje mišiči igrajući se moću osvjedočeni Irski pristali na ovo davanje pomoći. Jer narod, koji istorijski osjeća, sjeca se sa grozom onih deportacija, koje su na osnovu izvjava engleske moći vršene u Ameriku, te sa slobodnim irskim narodom postupale kao sa nekim nižim ropskim izmetom.

Lako je uvidjeti, da se Engleska i Francuska moraju mučiti privrednim brigama. Ta i one se nalaze na pragu već pete godine rata. Ali i Amerika, koja je prije svoga ulaska u rat slavila boga Marsa kao darovaoca zlatnih dukata, mora prihvatiti žalostan dio bilansa u svojoj narodnoj privredi. Uvoz, koji u glavnom služi svrhlama naoružavanja, znatno je uvećan, a mogućnost za izvoz znatno se umanjila, pošto su se oblasti za prodaju robe pretvorile u ratne pozornice. Da ona poznata Montekukljevina teorija o novcu za vodjenje rata još uvijek ima važnosti, najbolje dokazuje američki bilans zlata. Uvoz novog metala ne može ni izdaleka ići uporedo sa isplata, koje zlato in effigie donose u Evropu. Smanjivanje imovine zlata znači za jednu zemlju najveće ugrožavanje njenog ekonomskog života, naročito ako se ovaj, kao američki, hoće da proširi preko cijelog svijeta, gdje papirni novac gubi snagu, a mogućnost za sva plaćanja stvara samo metalni novac.

Mračne noći! Naučilo se na njih, baš kao i na mnoge druge stvari u ratu. Etapni gradovi nalaze se u pomrčini, jer su mašinerije razorene, ili letilice ugrožavaju noćni mir. Zaplašeni Paris smrača je svoje boulevarde iz straha pred Zeppelinima. London gasi svoje osvjetljenje, ako se velike letilice približe varoši. Ali vlada Sjedinjenih Država nije iz vojničkih uzroka morala narediti zavodjenje četiriju mračnih noći za neke svoje države i distrikte. Ovdje je odlučivao jedino prisilni ekonomski položaj. Dok se Beč, Budimpešta i Berlin blistaju u veće u moru svetla, dotle se New-York, ponosi New-York nalazi u najvećoj pomrčini! I tako ona poznata poslovska dolazi do izražaja: Wilsonova žalosa politika može da lovi u mutnom.

Barun Hussarek — novi austrijski ministar-predsjednik.

Kb. Beč, 25. jula.

Tajni savjetnik, ministar izvan službe, Maks barun Hussarek Heinleinski, imenovan je austrijskim ministrom predsjednikom.

Previšnja imenovanja, odlikovanja i audijencije.

Kb. Beč, 25. jula.

Njegovo Veličanstvo razriješilo je vjerna Lichtensteinovskog položaja, a za njegovog zamjenika imenovalo grofa Bertholda. Namjesniku Dalmacije grafu Attensu i namjesniku barunu Fries-Skeneu podaren je red željezne krune I. razreda uz oprostotakse. Njegovo Veličanstvo je primilo u podužoj audijenciji naimenovanog ministra predsjednika, bivšeg ministra prosvjete, baruna pl. Hussareka.

Džinovske borbe na zapadu.

Velika bitka traje dalje. — Ogromni krvavi gubljenici sporazumnih sila. — Do mira se može doći samo odlukom na zapadnom frontu.

Berlin, 25. jula.

Na zapadu još traje velika bitka. Napad sporazumnih sila izvodi se kolosalnim snagama; u njima sudjeluje sve, što stoji na raspoloženju. Francuzi, Englezi, Amerikanci i Talijani, kao i pomoćni narodi, šalju se na žurbi protiv njemačkih položaja. Kao se ova bitka uzme sa gledišta mira, kao i izvještavanje o tome, onda se mora odbiti i najmanja da pokuša za mir. Na kancelarove govore odgovoreno je "time, da se izaziva pokušaj vojničke odluke. Tako se mora sudbina mira tražiti na zapadnom frontu. Krvavi gubljenici neprijateljevi veoma su veliki. U sadašnjoj bitki stvorene su takve raz-

nine u savezničkim trupama, da ih ni američke trupe ne mogu ispuniti. Čak i krugovi, koji su pacifističkog mišljenja, drže, da do mira može doći samo odlukom na zapadnom frontu.

Engleski general Maurice o položaju.

Rotterdam, 25. jula.

General Maurice izjavljuje u „Daily Chronicle“, da izgleda, da se borbeni front dijeli. I „Times“ piše, da izvještaji o povlačenju Nijemaca nisu opravdali događaje.

Francusko žrtvovanje Tunizana.

Kb. Berlin, 25. jula.

Jedan tuniski list žal se, što su Francuzi poslali na front 60.000 Tunizana. Gubljenici tunijskih četa su vrlo veliki. Kad su se one jednom prilikom bunile zbog nepravednog postupka, odmah su ih francuski časnici poslali u borbene linije.

Problem opšteg mira.

Njemački socijaliste i Elzas-Lotrungija.

Kb. Berlin, 25. jula.

Povodom izvjava Huysmansovih o držanju njemačke socijalističke većine i komentara, koji nadovezuje na to „Manchester Guardian“, piše „Volksblatt für Kassel“. Pri raspravljanju sa Troelstrom nije Scheidemannu ni u snu palo na um, da uvjerava, kako će njemačke socijalne demokratke u pogledu Elzas-Lotrungije ići na susret željama sporazumnih socijalista. Scheidemann kaže o tome: Ja ne znam, na čemu Huysmans osniva svoje mišljenje, da Elzas-Lotrungija čini neodoljivu stvar, sam izjavio sam prije više nedjelja, da se u belgijskom i elzas-lotrungijskom pitanju pozivam na naš stoholmski memorandum. Zahtjev sporazuma u pogledu na Elzas-Lotrungiju niko u Njemačkoj ne razumije.

Engleske „ručne zaloge“ u Rusiji.

Kb. Berlin, 25. jula.

Prema jednoj vijesti lista „Tägliche Rundschau“ izjavljuje „Daily Chronicle“: Ako Njemačka hoće da Belgiju zadrži kao ručnu zalogu, onda mora i Engleska sebi nabaviti ručne zaloge. To se može najbolje učiniti trajnim zaposjedanjem dijelova Rusije. Na taj se način može i zapadni front „odtereti“.

Indijski pokret za slobodu.

Pozdravni brzolaj evropskog središnjeg odbora indijskih naroda novom turskom sultanu.

Kb. Berlin, 25. jula.

Evropski središnji odbor indijskih naroda poslao je sultanu Mehmedu VI. brzolaj, u kome se u dubokom poštovanju iskazane najiskrenije želje. U brzolaju se između ostalog veli: „S punim pouzdanjem gledamo mi svi u veliku tursku državu, koja se hrabro i viteš-

ki borini na strani pobjedonosnog četvornog saveza protiv čitavog svijeta neprijatelja, i molimo, da se ne ogluši o vapaje za pomoć našeg iscrpljenog naroda.“

Rat na moru.

Potopljen ogromni engleski parni brod od 32.120 tona.

Kb. Berlin, 25. jula.

Prema izvjavama engleske i francuske štampe parni brod, potopljen sjeverno od Irske 20. jula, nije parni brod „Vaterland“, nego parni brod na turbine, „Justizia“, dovršen 1917. god. iz White Star Line, od 32.120 tona. Prije nego se sa njemačke zvanične strane zauzme položaj prema toj vijesti, mora se sačekati usmeni izvještaj dotičnog komandanta podmornice. Vijest o potopljenju „Vaterland“-a osnivala se na jednom bezličnom izvještaju.

Njemačke podmornice u američkim vodama.

Kb. New-York, 25. jula.

Jedna njemačka podmornica je 22. o. m. potopila brodic „Robert Richard“ na visini obale Maine.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 25. jula.

Wolffov ured javlja: Zvanično: Na sjevernom bojištu potopljeno je djelovanjem naših podmornica 13.000 neprijateljskog trgovačkog brodskog prostora.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Riješavanje jevrejskog pitanja u Rumunjskoj.

Kb. Bukurešt, 25. jula.

Prilikom pretresa zakona o Jevrejima u senatu mogli su poslanici izjaviti, da je riješenje jevrejskog pitanja u Jzjavio, da otuđa ne pruži. Lji nikakva opasnost, jer Rumunjska broji u stanovništvu od 7 milijuna samo 1 i pol milijuna Jevreja. Zakon o Jevrejima, ako bude primljen, omogućit će poboljšanje položaja Rumunjske prema Evropi. Drugi jedan govornik se žalio, što rumunjski Jevreji ne znaju rumunjski jezik.

Iz engleske politike.

Rotterdam, 25. jula.

Prema jednoj vijesti „Nieuwe Couranta“ iz Londona piše parlamentarni dopisnik „Daily Mail“-a, Richardson: Velika bitka na zapadnom frontu veoma je smanjila interesovanje za događaje u domjenu domu. Tako je došlo, da politički krugovi misle na nove izbore, koji se imaju provesti u kasnu jesen. Time bi se u domjenu domu ulio novi život, a takvolj jedan despotolj vladi pol bi teško, da prema tome postupa sa narodnim predstavništvom. Sve stranke, osim radničke stranke, nalaze se prema novim izborima u teškom položaju. Samo radnička stranka može dobiti. Od novih izbora nada se dobitku i konzervativna stranka, čiji se članovi, koji imaju više naprednjačko mišljenje, sada intenzivnije bave radničkim

PODLISTAK

Mib. Sretenović:

Dakan.

(Svršetak).

— Ali, jedne godne, iznenada razboli se Dakan. Razboli se, Boga mi, dosta opasno.

Svi u mehani zinuli u čika Mladena, pa čisto i ne dišu i ne trepuć. Svaki misli: šta ti će sad biti? Svaki jedva čeka da čuje dalje čika Mladena. A on, baš kao da je to znao, malo tu zadržade, otpljuncu pa uze ispred sebe polić, pomilova ga rukom i gutnu malo rakije. Onda pogleda, pogleda po svima, pa tek tada nastavi:

— Činili su sve što su znali i čuli, pa ništa. Nikako da podje na bolje. A u ono ti vreme nije bilo doktora, kao ovo jako. Braća su trčala na sve strane, tražeći mu leka. Gonili su ga čak i manastiru i sveštali masla, ali pomoći nema, pa nema. Nikako da okrene na bolje.

— Koliko je bilo žao braći i kućanima njegovim, toliko ga je i selo žalilo. Ali, nekako niko ne veruje da i Dakan, onaj veseljak Dakan, može biti bolestan. Idu, obilaze ga, nose ponude, a on em bolestan, em opet šalu tera i palnač.

— Kako ja, Dakane? pita ga koji od posetilaca.

— Eto, vidiš!

— Pa šta radiš?

— Eto, ležim pa režim, i po malo lajem na motiku.

— Eh, neće valjda dotle doći, teše ga ljudi, ali vide, nema izgleda na dobro.

— Ko zna?

— Bog je dobar!

— I ja se nadam u njega i sve računam: šta će mi ja tamo, kad nit sam za anđjela ni za djavola.

Ljudi se od sve muke i nasmeju s njime.

— Jednoga dana, baš nekako uz mesojedje, a razboleo se uz božični post, došlo puno žena njegovoj kući. Došle da obidju bolesnika i da uteše ženu, jer se po selu već u veliko govorilo da nema ništa od Dakana.

— Kako je, prijao? pita jedna.

Žena se snuždi i odgovara sležući ramenima.

— Je li išta bolje?

— Ko bi znao?!

— A zna li za sebe?

— Ne znam! Od jutros samo čuti i zmiri.

— Šta ćeš, veselnic moje, teši je druga. Božja je volja, a ona je najpreča. Tako jedna, tako druga, treća, sve redom.

Malo po malo, nakupila se puna soba žena. Bolesnik leži na krevetu i ne miče se. Žene k'o žene, s početka polako, a posle sve jače i jače, dok ne zagalamiše i ne zadžakaše, baš kao vrbabuše na bunjištu.

— Baš šteta!... Mučno će se i dići, jadnik, veli jedna.

— Bog s tobom, jedna drugo, zar ne vidiš da nema od njega ništa. Svi su ga u selu već ožalili.

— A jes li ti, Joke, srezala rublne i spremila sve što treba? pita treća ženu Dakanovu.

— Što?

— Pa za sa'ranu, crnice! Šta ćeš pre posle?

— Nisam!

— Što?

— Pa tako, nisam! odgovara ona i sleže ramenima.

— Trebala si.

— Eh, ne daj Bože da zatreba ima novi rubana, 'vala Bogu dosta, odgovara žena.

— Sreži ti, sreži, a i pokrov neka ti je gotov, veli opet druga.

— I tebe satr' njegova bolest, nastavlja četvrta. Kakva si se samo naćinila, ustajući oko njega. Od onake pune i jedre žene, što si bila k'o lube-nica, spala i osušila se pa došla k'o vejka.

— Pa niče, ej, to ni lako, nastav-

lja peta. Toliko vreme, dvortiti i dan i noć bolesnika! Nikad mira ni odmorala!...

— Znam, lepa sestro kako je to, znam. Imala sam bolesnika u kući, promenilo se a ne povratilo se, reče opet druga i pobožno se prekristi. Što sam ti se ja napatila sa mojim Radojem, dok je bolovao, to da ne da Bog ni mom najvećem dušmaninu.

— Ja šta, jedna!

— Budi ti, Joke, Boga mi pametna, dodaje opet jedna. Niko ti neće reći 'vala kad se satreš i upropastiš!... A ti si još mlada!... Valja tebi još živeti!...

— Pa i udati se, ako Bog da, prihvaća druga.

— Udati, nego kako?!

Čika Mladen se malo nakašlja, pa onda opet preduži:

— Tako zadžakaše žene a i zabravile da je u sobi bolesnik, nego razvezle kao da su na vašaru. Dakan se razhdio, osvesti, čisto došao sebi. Izgledalo mu je kao da je negde daleko... daleko bio; da je putovao preko nekili planina; preko nekili stena, urvina i jaruga. Znoj ga beše svega oblio, od silna umora i putovanja, i kad se razbdilo on čisto odahnu. Pogleda oko sebe i vide da je u svojoj sobi na svojoj postelji i bi mu čisto lakše. Za tim opazi punu sobu žena i poče slušati šta

one govore. Kad je razabrao o čemu govore i šta govore, a u njemu poče da se kuva, kuva. Napreg'o se pa hoće da prsne k'o kesten u supretu. A žene razvezle, pa džakaju li, džakaju!...

— Ja šta, lepa sestro, produžuje druga govor o udaji Joke Dakanove. Koliko ni! samo ja znam što glade brkove, i jedva čekaju da ostaneš udovica.

— Pa tako je, do duše. Dok se jednom ne smrknje, drugom ne može da svane.

— A istina, 'očeš li se udati? pita Joku jedna od žena. Joka sleže ramenima i pogleda na bolesnika. Oči joj se napuniše suza, i taman da nešto rekne, dok je druga ne preteče:

— Nuto del... Zar još i to pitaš?

— Nikad! jeknu Joka.

— Šta?... Šta?...

— Nikad! reče ona po drugi put.

— Valjda si luda da 'zakopaš svoju mladost.

— Š-li se Joka, šali?

— Ne šalim se, ne dao Bog!...

— Čekajte vi, dodaje opet druga, dok mi njega samo opremimo, pa da vidite što će biti uo...
Dakanu beše prekupililo. On nje mogao više trpeti. Skočii s kreveta kao da mu nije ništa ni bilo. Žene se skamenile, zinule u njega pa ga samo gledaju. Ni jedna niti može niti ime

prilikama. Ovu stranku želi Lloyd George, za vrijeme rata da zadrži na kormilu, i ako ona prema njemu ima donekle nepovjerenja. Lloyd George je momentano ušao sav u ratne prilike. Sigurno je, da će Lloyd George preduzeti nove izbore, čim za to bude mogućnosti. Kad bi se sada preduzeli, bili bi to sigurno izbori sa lozinkom: Spasavajte Paris! Za sad su novi izbori nemogući, a i danima, koji će još proći, dok se oni provedu, može se još mnogo koješta dogoditi, što bi sadašnje vojničke događaje gurnulo u pozadinu. Lloyd George treba potporu konzervativaca. Lozinka premijerova u sadašnjim izborima glasila bi bez sumnje: Zadbijte rat, zadržavajući sadašnju vladu. Preko toga bi Lloyd George postavio socijalni program, poboljšanje sudbine radnika, minimalne nadnice, nacionalizovanje i — da bi se ulaskao Parisu — predlog zakonske osnove, koja bi bila protiv neprijateljskih stranaka. Opozicionálna struja, koja se zauzima za opšti savez naroda, imaće da računa sa višestrukim planovima Lloyd Georgea i radničke stranke. „Morning post“ se izjavljuje protiv održavanja novih izbora u ovoj godini. Ovaj bi ih list smatrao opravdanima, kad bi bilo potrebno, da se protiv jake pacifističke opozicije pozove odluka zemlje.

Posle ubijstva ruskoga cara.

Istražna komisija sovjetske vlade u Jekatarinburgu.

Moskva, 25. jula.
Po naredbi sovjetske vlade odlazi jedna istražna komisija u Jekatarinburg, da ispita okolnosti ubijstva bivšeg cara i da krivce kazni.

Intervencija sporazumnih sila u Rusiji.

Kitaj će potpomagati japansku intervenciju u Sibiru?

Rotterdam, 25. jula.
Prema izvještajima londonskih listova Kitaj je riješio, da potpomogne japansku intervenciju u Sibiru. Kitajski će vlasti po mogućstvu biti na ruci japanskim trupama. Japanske će trupe za to poštovati suverena prava Kitaja.

Iz hrvatske politike.

Budimpešta, 25. jula.
Ovdje je juče održana konferencija, koja se bavila hrvatskim poslovima. Rezultat se te konferencije sastoji u tome, da se u Beogradu, u jednom posljednjem događaju očekivao u krugovima ustavne stranke njegov pad kao siguran, te se očekivala promjena ličnosti. Sada stoji stvari tako, da ne će odstupiti ban, nego podban, dr. Krišković. Uzrok leži u nesuglasicama lične i stvarne prirode. Ali, za sada ostaje sve po starom.

Razne brzojavne vijesti.

Udublivanje poljoprivrednih odnosa između Ugarske i Njemačke.

Budimpešta, 25. jula.
Ministar predsjednik Wekerle je pozvao danas k sebi ministre Szterenyi i Popovića kao i zastupnike zemaljskog zemljoposjedničkog društva, da se s njima posavjetuje o carinsko-političkim pitanjima i o svojim smjerna o udubljenju poljoprivrednih odnosa s Njemačkom, i najzad o rezultatu konferencija u Salzburgu.

Njemačko-rumunjske privredne konferencije.

Berlin, 25. jula.
Idućih mjeseci održaće se u Berlinu konferencija između njemačkih i rumunjskih zastupnika o privrednim pitanjima.

reć da proslovi. Uz krevet je stajala jedna ovojača, kojom je lup'o u zid, kad zove ženu ili koje mladje da ga što poslušaju dok je bolov'o. Kako skoči on dočepa onu ovojaču:
— A zakon vam ženski!... Zar vi mene još živa sa'ranjete, a ženu udajete, a?... Pa razvući onom ovojačom po ženama...
— Nastade jedna cika, piska, dreka i kuknjava žena po sobi.
— Vukodlak! viču jedne.
— Vampiri! viču druge.
— Jes', jes' viče Dakan, a mlati li, mlati.
Zene se toliko uzjabile, da ni jedna ne ume da potvrdi vrata, no samo beže po sobi i kukaju, a on ožeži, ožeži!...
Kuknjava žena u sobi uzbuđeni ukućane koji su bili na polju i po drugim sobama. Oni pomisliše da je Dakan umro. Snabo zakukaše što ih grlo donosi, a deca kad videše da im majke kukaju udariše u vrisnu. Njihova opet kuknjava uzbuđeni komšije.
— Svršio jadni Dakan! rekoše jedni.
— Umre veseli Dakan! veli drugi, i svi pohiše Dakanovju kući. Kućani i komšije s polja, a žene iznutra, pa zaglaviše vrata a Dakan bježe li, bježe. Jedva jadne žene utekoše napolje uvijajući se od bolova, i pipajući ona mesta gde ih je ovojača dokačila...

njima. Vjerovatno je, da će ugledni članovi rumunjskog kabineta doći u Berlin. Glavni predmet konferencija biće još do sad neriješeno pitanje o ustupavljanju slobodnog pristaništa u Konstanci.

Uvoz i izvoz Sjedinjenih Država.

Kb. New-York, 25. jula.
Godine 1917/18. iznosila je vrijednost uvoza u Sjedinjene Države 2946 milijuna dolara, te je prema tome za 247 milijuna dolara veći, nego prošle godine. Vrijednost izvoza iznosila je 5928 milijuna dolara, što znači da je izvoz za 262 milijuna dolara manji nego prošle godine. Uvoz zlata iznosio je 164 milijuna dolara, a izvoz zlata — 191 milijun dolara. Prema tome je uvoz za 786, a izvoz za 101 milijun dolara spao.

Interpelacija talijanskih socijalista zbog zabrane socijalističkog narodnog kongresa.

Lugano, 25. jula.
L. Rim a javlja: Zbog zabrane socijalističkog nacionalnog kongresa upućeni socijalistički poslanici idućih dana u komori interpelaciju na vladu. Na kongresu je imalo prije svega da se odredi držanje socijalista o učestvovanju u odborima prijelaznog doba iz rata u mir.

Centralni savjet sporazumnih sila za snabdjevanje sa životnim namirnicama

Kb. London, 25. jula.
Reuter javlja: Predložili, podnešeni komisiji za snabdjevanje životnih namirnica, odnose se na ustanovljavanje centralnog savjeta, koji treba da ima sjedište u Londonu. Tu će svi saveznici biti zastupani. Svrha je, da se postigne što uže zajedničko djelovanje, da saveznici ne bi bili lošije snabdjeveni, nego oni, koji mogu sebi sa potpunom korišću osigurati svoje zalih, koje im stoje na raspolaganju. Zato zalih dolaze pod kontrolu, a savjet će prema potrebi odrediti oblik razdiobe i finansijsko pitanje.

Povišenje vojne obaveze u Americi.

Rotterdam, 25. jula.
Javlja se iz Washingtona: Uskoro će obadvjema kućama parlamenta ministar rata podnijeti zakonsku osnovu o povišenju vojne obaveze i granice starosti.

Parnica protiv bivšeg francuskog ministra Malvya-a.

Zeneva, 25. jula.
Bivši francuski ministar predsjednik, Caillaux, koji se sada nalazi u istražnom zatvoru, uputio je na senatora Dübosta pismo, u kome traži preslušanje u procesu Malvy.

Nema gladi u Holandiji.

Kb. Haag, 25. jula.
Ured za životne namirnice, kojih u zemlji ima, dovoljne, da se održe utvrđeni obruci do nove žetve.

Vladin nadzor nad telefonima, brzojavnim kablovima i bežičnim sistemima u Americi.

Kb. Washington, 25. jula.
Reuter: javlja: Wilson je obnarodovao proklamaciju, kojom se stavlja na znake, da će 23. jula uzeti u svoje ruke nadzor nad telefonima, brzojavnim kablovima i svima bežičnim sistemima.

Brojčano stanje američanske mornarice.

Kb. Washington, 25. jula.
Reuter javlja: Marniski sekretarijat izvještava, da mornarica sada broji 503.792 ljudi časnika i momčadi. Odavde pripada 219.258 ljudi aktivnoj mornarici, 219.566 ljudi mornarskoj pričuvl, a ostatak čuvanju obale mornaričkog zbora.

Prihvaćen postupak najvećeg povlašćenja u Engleskoj.

Kb. London, 25. jula.
Kako se javlja, ratni kabinet je prihvatio postupak najvećeg povlašćenja u engleskoj državi, koji će radi ocjene trgovinskih pitanja utvrditi naimenovani odbor kabineta.

Čika Mladen završi svoju priču i pogleda zadovoljno po svima u mehani, koji su se krivili od smeha.
— Ako, baš ako, post im ženski! viče jedan.
— Tako im i treba! veli drugi.
— I ja bi to isto radio! dodaje treći.
— A šta bi posle sa Dakanom? pita opet četvrti.
— Više Dakan i ne leže u postelju, reče Čika Mladen. Posle je, kad je već sa svim ozdravio i sam u šali pričao: da je ozdravio: u inat ženama.
— Ko zna, veli, možda bi onda i umro, jer je već bio došo lipsać, da me samo žene 'nako ne naljutije.
— E, alal mu vera, rekoše ljudi.
— Posvetila mu se, dodadoše drugi.
A Čika Mladen dodade:
— Dakan je posle toga živeo još dosta godina.
— Još je dosta pravio šale i veselja, samo su žene od njega prilično zazirale. Kad je umro, ja sam se već u velike bio oženio, vele, da ni jedna žena nije smela ući u sobu, sve dok ga nisu već i u sanduk metnuli, tako im je Dakan onda bio zavarčilo.
— Bog da ga prosti!...

Sa Balkana. RUMUNJSKA.

Protiv generala Averescu. Odgovarajući na jedno pitanje ministarspredsjednik Marghiloman je uvredio, da je general Averescu nastavio politiku, koju je vodila vlada Bratianu-Take Jonseca. General Averescu tvrdi, da je godine 1900. Marghiloman, kao ministar spoljnih poslova, htio da izazove sukob sa Bugarskom, i ako naša vojska nije imala ni jednog metka. Marghiloman je izjavio, da je godine 1900. dužnost vlade bila, da zastupa čast zemlje, prije no što bi prebrojala metke. U ostalom kabinet od 1900. je znao, da su središnje vlasti, na osnovu ugovora od 1884., za slučaj da budemo napadnuti, morale priteći u pomoć. Sto sa sadanjeg zaključenog mira tiče, središnje vlasti su htjele da pregovaraju samo sa jednom jakom vladom i ličnostima prvog ranga. Ja sam primio na sebe odgovornost vlasti, jer sam bio uvjeren, da sam zastupnik jedine stranke, koja je u stanju da Rumunjskoj ostvari najbolji mir. Marghiloman ističe, da je za vrijeme pregovaranja Averescu zauzeo držanje, koje je za mir bilo najopasnije, jer je bio golov, da pristane na svaki mir, pod uslovom, da sporazumni silama može ostati vijeran. Marghiloman je završio sa opomenom na one, koji bi htjeli pokušati, da rade protiv interesa i reda zemlje.

Znameniti krajevi u Srbiji.*

Njihova istorija.

XI
Rujno, Stari Vlah, Raška.
Pod ovim trojnim imenom razumovao se južni deo Srbije medju Drinom, Medvednikom, Maljenom, medju obama Moravama i Jastreboem i medju obalama, koje su u starije doba bile politička granica između kneževine, Bona i St. Srbije.

U taj opseg, kao što se vidi, ulazili su okruzi: užički, čučanski i kruševački. U ovom kraju Srbije mesta su u opštu dosta slabo naseljena, u njemu je mali broj bogomolja, a naročito malo ima škola. Krajem 19. veka dolazilo je u srednju ruku na 2910 stanovnika jedna crkva, a jedna škola na 3500 duša. — Ovaj kraj Srbije ima jednu etnografsku osobinu, a ta je, da u njemu ima vrlo malo cigana; krševiti i planinski predeo ne privlači cigane.
U produženju izmedju sve što je znamenitije i istorijski važnije u gornim okruzima.

Užice i okrug.

Ni jedan okrug u Srbiji nije katastarski promenjen, da bi se moglo tačno reći, da bude pouzdano, koliko se na prstu njegovu meru čovek može da osloni, može se reći, da je užički okrug pristo i najveći u Srbiji. On je istina brujan duša drugi, jer je požarevački u tome prvi ali zemljistem biće svakako prvi.
Okrgu užičkom je granica na zapadu Drina, na severu okruzi: podiški i valjevski, na istoku rudnički i čučanski a na jugu reka Uvac i sva međa, koja prolazi odovud Višegradu, pa se spušta u Drinu ispod sela Raslišta.

Planinama je okrug užički sav pretrpan tako, da je čoveku teško se naći u lesi od planinskih povijaraca i visova. Na severnoj strani njegovoj plinine su: Poljen, Bukovac, Divčibare i Maljen s visovima: kraljevim stolom i Crnim Vrhom. Dalje na jugu su: Kozomor, Subjel, Drmanovina, Jelava Gora, Crnokosa i Snišaji. Sve su ove pla iše odovud Užica, a ono o dalje su: Ponikva, Gruda, Košta, Blagaja; najpoje idu oni visovi, koji se od Drine pružaju k jugu-istoku, od kojih su glavni ovi: Zvijezda, Temešto, Tara, Sargan, Ligota, Tornik, Murtenica, Iviča, Sjekulčić, Bijela Voda, Miloševac, Čemernica, Mućanj i Javor. — Najviši vis na Iviči zove se Zboriste. Na Sv. Iliju dolazi mnogo svet iz okoline na Zboriste te tu igra; veseli se i posmatra Avalu iznad Beograda, Durnitor, Komove itd. Osim Kozomora nema skoro ni jednog golog visa u ovom okrugu, svi su više ili manje pokriveni gorom ili bujnom travom.
Ravnica je siromašan okrug užički. Najveća je ravan bez sumnje ona, na kojoj je naseljena varošica Požeza, kraj Morave, Detinje i Skrapeža. Ima još ključeva oko Moravice, duž reke Lužnice, u Kačeru, u Branišnicima i u Krivoj Rijeci.

Zlatibor, planina za alpsana zaravan,

može se pomenuti kao neka ravnica užičkog okruga. Ova zaravan ima serpenlinskiu pologu i prostire se od Grude do Murtenice, dužinom od 25, a širinom od 15 kilometara, ona je istina posuta brdeljcima i ispreceana dolinicama, ali su joj strane veoma blagovagabja a brdelje široki, te prena okolnim brdima izgleda dosta ravna. Čela ova visoravan je ogolela od pamtiveka, te se po njoj i danas retko vidi po koje drvo, nego je sve sam suvat od guste i veoma pitome trave, kojoj bujnost održava oblaćta vlaga u samom vazduhu, zatim jaka rosa i rebrojeni potoci koji onuda romore i daju stoci svežom vodom obilna pojava. Na Zlatiboru se ništa ne seje, nego se tavi sil a stoka za posek i prodaju.
Suna je u užičkom okrugu prilično prorodjena. Sto je god ravniji, to je većinom upoljeno. Na visovima, ko i su bliže Drini, podignute su strugare, te se tu iz-

* Ostavljeno narječje piševo.

radjuje mnoga raznovrsna gradja i na splavovima spušta niz Dinu. Gora je: jelova, smrčava, borova (gradja od jele i smrče zove se čamovina, a od bora borovina), bukova, cerova, grabova, brezova, klenova, jaseova itd. a ima po negde i tisovine i divoleske.

Od rudnog blaga može se pomenuti važan pronalazak krajem 19. veka u selu Sadjevcu, u blizini Ivanjice. Tu je najden u ono doba Kobalt kis (Arsenik Kobalt Kies). — U Kačeru ima bele zemlje — krede — koja se vadila i prodavala za pisanje. Blagaja planina, na zapadu od Arilja, vele da je i ime dobila od vrlo lepa kamena za zidanje. — Kad su majstori, tražeći kamen za Arilje, našli na ovaj majdan, onda su na pitanje kralju odgovorili:
„Ništo našli kamen, nego blago.“
I od tog doba, vele, ostalo je planini i do danas ime Blagaja.

Užice. Užice je pravo planinsko mesto; ono leži na reci Djetinji, 422 metra iznad morske površine, u jednom kotlu, što ga čine okolne planine sa svojim predgorjem Zubučjem, pod nekadanjim gradom. Ravnica u dnu ovoga kotla tako je malena i tako duboko položena, da se varoš, ma s koje strane u nju dolazilo, ne može videti, dok se ne dodje na prelom ma koga od onih brda što su oko nje; ali onda, u onom trenutku, pred iznenadjenog putnika izlazi sve, u celini, tako da joj se svaka kuća može raspoznati, jer se u teme gleda. Sa ovake visine pogled je na Užice čaroban, ali je tako isto pogled i iz varoši ne manje divotan. Istorija grada i varoši bila je gotovo jedna i ista do 1862. godine, a te je godine, kao što je poznato, na zahtevanje kneza Mihajla grad užički raspiskan u oblake, počto su Turci iz grada i varoši iseljeni u Bosnu.
Od starina imaju u Užicu dva mesta od kamena preko reke Djetinje. Obe su gradjevine stare. Kanitz ih meće medju dela iz doba stare srpske države.

Drži se, da su u staro doba u grad užički zatvarani politički prestupnici; bar se priča, da je car Lazar, posle neke pobeđe na Panikovici, zatvorio u grad Užice Nikolu Altomanovića, koji je, vele, tu i umro.

Više se ništa ne zna o staroj istoriji ovog mesta.

Tek godine 1688. jedan srpski letopisac beleži samo ovo: „Uze Apaja kapetan Užice“.

Za vreme ratovanja austrijsko-turkog krajem 17. i u prvaj polovini 18. veka oko Užica je bilo nekoliko krvavih bojeva. U austrijskim vojnim arhivima ima jedna ovakva zapiska: God. 1690. Kapetan Zaniilazki osvoji jaki grad Užice i varošicu Nizilicu (Nisilitza). (Die freiwillige Theilnahme der Serben und Kroaten an den vier letzten österr.-türk. Kriegen. — Wien 1854., Seit 180.). Pored svega tražanja vrednog književnika Miličevića, on nije mogao da sazna gde je to mesto Nisilitza, i da li je ono dobro zapisano.

Užice se još pominje u austrijskim vojnim letopisima u godini 1717., ali je tada radnja Austrijanaca oko osvajanja ovog mesta išla dosta sporo. Užice se neznatnom silom odupiralo dosta dugo sili carske vojske. U toj opsadi je palo 230 carskih boraca, medju njima 30 Srba. Pred samu jesen grad se preda a posada bude sprovedena u Višegrad.

U istim arhivima se nahodi još i ova beleška: „Godine 1738., januara 24., oberkapetan srpske vojske Jovan Gjurišić (nemački: Gurischitz) krenuo se iz Užica s 450 vojnika na Raču, tu je razbio jednu četu od 150 Turaka. Odatle ode na mesto Besarovinu, gde nadje 300 drveta spremljenih za gradnju turskih brodova, te sve to iseče i učinil neupotrebljivim. Malo niz Drinu nadje on 800 takvih drveta, pa i njih spalil, ma da su s onu stranu Drine Turci na njega ducah. Posle toga porušio je u planinama skupocene turske strugare i jednu džamiju. Tu ga napadne 200 konjanika, koji su preko Drine prešli, ali ih on razbio pa se vrati u Užice, a jednog svog kapetana pošlje u Kremane, te zapali veliki lan, koji je bio turski provijantni magazin.“

10. maja iste godine ovaj se Gjurišić (Gurischitz) pominje na Moravi, gde opet tuče Turke (Die freiwillige Theilnahme der Serben und Kroaten an den vier letzten österr.-türk. Kriegen. — Wien 1854.).

Godine 1805. opkolili su Srbi prvi put grad i varoš Užice i baš na sv. Iliju, 20. jula, primorali Turke da ugovore uslove o miru. O ovom prvom udaranju na Turke ima lepa pesma u Srbijanci.

Po ugovoru, koji je tada uglavljen izmedju Srba i Turaka, grad je ostao u turskim rukama, a u varoši su sudili Srbi i Turci i Turci i Srbi. — Ovaj ugovor Turci doznije pogaze, te Srbi opsednu Užice po drugi put 1807.

Ima zapiska, da je Užice uzeto pred Petrov-dan 1807. Dok je držano u opsadi mnoga je krv prolivena, mnogi su Turci u gradu pomrli od gladi; brašno je u Užicu za to vreme bilo 12 groša oka, med 20 groša oka, meso konjsko 2 groša oka, a so 5 groša oka. — Kad im pomoć iz Bosne nije bila stigla, oni su se predali Srbima.

U ovom drugom napadanju na Užice junacki se držao Miloš, brat Milana Obrenovića.

novića, i tu je opasno ranjen, kuršun ga je udario više leve sise. Mistilo se u opšto da je rana smrtonosna, ali on posle tri meseca ozdravi i vrati se vojsci.

Srbi su tada oteveli varošegrad Užice sa svim.

Godine 1813., kazavši na Zaborja da neće nikad iz Srbije, knez Miloš je politički, te je opet zauzeo grad Užice, ali se nije mogao održati u njemu bez hrane, municije i drugih potreba.
I tako Turci god. 1813. zauzmu Užice bez boja, kao što su zauzeli Beograd, i držali su ga do 1862., kada je kao što pomenusmo, na zahtev kneza Mihajla grad užički bačen u vazduh.

Potrebno je još napomenuti, da se Užice pominje u istoriji srpske crkve kao episkopska stolica. Ali se upravo ne zna, da li je i stolica episkopska prenetiz na Arilja u Užice, ili je samo ariljska episkopija prozvana u žičkom, po većem gradu i čuvenijem imenu.

Godine 1815., posle pobeđe na Ljubcu, Srbi su se prikućili i k Užicu i počeli ga steinjavati. A kad je Gjulbeg na Ljubanjama natavo prošao, onda užički Turci izjave gotovost da svoje odnose sa Srbima urede na lep način. Knez Miloš tu primi i postavi u Užicu za starešinu Srbima kneza Stevana Semegnjevca; a za nahiljskog kneza Tanska Marića iz Dobrodola. Kad je god vojveda grada užičkog, Turčin, posle toga, imao kakva važna posla, svakad je morao preko kneza Stevana pozvati i kneza Marića, i ovaj, kad bi god dolazio u Užice, ogrtao bi crveni binjiš, koji je kao neki znak kneštva dobio od Marašli-paše. Crveni binjiš značio je, da dolazi narodskim poslom, i da je on glava nahije.

Na skoro knez Miloš postavi za sve Rujno starešinom Jovana Micića, koji je najpre sedio u Čajetini, a kad mu tamo, kao na granici (granica je tad išla Sarganom i Zlatiborom), uskoci zagroze Životu, onda mu knez Miloš zapovedi te se 1822. preseli u Arilje, posle nekoliko godina ode opet u Čajetinu, a 1839. sadje u Užice kao načelnik okružni.

Iz tog doba ima Miličević ovaj događaj zapisan:

Neki Vučić Kurlaga, iz Stapara, bio je buljubušak na Sarganu, kud je tad išla granica, i naplačivao je džumruk (carinu) od trgovaca, koji su tuda prolazili.

Godine 1820., udari preko Sargana s devojkom i svatovima Turčin užičanin Amet Kusof, Kurlaga potraži carinu. Turčin se odupre, a devojka turkinja brizne plakati videći da Vlasti još mogu od Turaka naplačivati carinu. Najposle Kusof plati što se od njega tražilo, ali se, zaredo, da će se Kurlagi za to osvetiti.

U februaru 1832. Kurlaga dodje poštom u Užice knezovima. Oni mu rekoše, da nikako ne ide u donju čaršiju, jer mu tamo neće biti nikakva koristi. Kurlaga navjash ode baš na dućan samom Kusofu. Dogodilo se, da je Turčin u taj mah tukao svoju ženu Kurlaga, čujući vrisnuti, vikne:
— Ne udri, Kusofe, žene!
Turčin pomoli glavu, pozna Kurlagu, ostavi ženu, uzme dve male puške, pa, bez reči, okreše u Kurlagu, ali — no sastavi.

— Stani Ture, vikne Kurlaga, da vidiš kako ja bijem, i potegne srebrnjakom Kusofa u sred čela. Tim metkom rani još jednog Turčina, Turci skoče sa svih strana na njega i ubiju ga na mestu. — To izazove opšti nared u varoši. Taj događaj je poznat u Užicu i okolini pod imenom Kurlagina krajina.
Knez Miloš doznavši šta je i kako je, iseli sve Srbe iz Užica u Požegu. Tamo se premeti i sud. Srbima se zabrani svaki pazar u Užicu. — Užičanima preseljenim u Požegu nije nikako godio vazduh požeški, naročito su im deca mnogo umirala. S toga su nekoliko puta molili kneza Miloša da im dopusti vratiti se u Užice. — On im to dopusti jedva 1835. godine.

Grad i okolica

Dnevni kalendar
Danas je petak 25. jula, po starom 13. jula. — Rmokatolici: Ana mati bl. Dj. Marije; pravoslavni: Sab. arh. Gavrija.
Kinematografi: C i k. vojni kinematograf u Kralja Milana ulici br. 56 (Koleseum); U 6 sati posle podne i u 8:30 sati večere predstave za građanstvo. — C i k. građanski kino na Terazijama br. 27. (Paris): U 6 sati posle podne i u 8 sati večere opšte predstave.
Beogradski orfeum u Ijeloj pozorišni bašta „Hotel Takova“ na Terazijama: Početak predstave u 8:30 sati večere.

Traže se:

Da jave svoje adrese središnjem odboru za pomoć, Knez Mihajlova 23, dolje imenovane porodice:
1. Dragica Poatićeva, učenica, koja je stanovala u Slavujskoj ul. 3;
Stanislava, keji pok. Krunića obučara, Daničićeva br. 4.

Da se jave porodice.

Porodice ovih umrlih ratnih zarobljenika i interniranih potrebno je, da se jave sudskom odjelenju opštine grada Beograda, radi izvijesnog važnog i hitnog saopštenja:
1. Petra Hubicke;
2. Petra Grozdanića, i
3. Ljubomira Dinčića.

Crkva Sv. Nikole — za beogradsku sirotinju.

Crkva Sv. Nikole na Novom Groblju priložila je sirotinjskom odjelenju opštine grada Beograda svotu od 30.— kruna, koju je svotu prikupila na tas za vrijeme bogoslužjenja, kao svoj priloga za pomaganje beogradske sirotinje.

Gostovanje bečke pučke opere.

Dobar glas, koji je bečka pučka opera svojim dosadašnjim gostovanjem stekla u Beogradu, sinoć se Gounodovim „Faustom“, znatno učvrstio. Da budemo iskreni: sa zebnjom smo pošli u pozorište. Znali smo za potškoće, koje treba svladati kod izvedbe „Fausta“, naročito u drugom činu, koji stavlja najveće zahtjeve, koliko na orkestar, toliko i na pjevače. No naš je strah, da nam bečka pučka opera ovdje u Beogradu ne pruži ono što želimo, na koji smo navikli u „Faustu“, bio neopravdan. Jučevašnja nas je predstavila potpuno zadovoljna. G. Pacher bio je vanredno dobar „Faust“, njegov je snažni a ipak meki organ zvonio sjajno, a naročito je lijepo otpjevao „Caretinu“. Partner mu G. Frischler prikazuje „Mefistu“ kao dobrotvornog đavola, s kojim se daje razgovarati. U drugom je u četvrtom činu otpjevao svoje humorističke pjesme izvorno. Isto je tako uspio i „Valentin“ g. Mainaua, kome je zacijelo ova juna od najboljih njegovih uloga. Scena sa dvojicom i njegoava smrt jedinstvena je. U manjim su partijama bili veoma dobri G. Hagen (djak) i gospodja Attler (Sibila), na čiju „Carmen“ jedva čekamo. A tek gospodja Baum kao Margareta Štada o njoj kažemo? Njezina je igra, njezina pjesma tako reći rasla od prizora do prizora. Glas joj sliči kristalnom vreli, koje svojim mrmorem začarava. Najposlije moramo spomenuti i gospodju Salinger kao Martu. Nadamo se, da ćemo je što skrije čuli u jednoj većjoj ulozi.

Sve u svemu, bečka se pučka opera sinoćnjim izvedbom „Fausta“ može ponositi. Razumije se, da je tome mnogo doprinijela i valjana saradnja orkestra pod ravnanjem dr. Weisicha.

Osiguranje ratnim zajmom kod vojničkog fonda za udovice i siročad.

Vojnički fond za udovice i siročad sakupio je za osmi ratni zajam potpuno više nego za 100 milijuna kruna. Osim toga je na temelju osiguravajućeg ratnim zajmom kod obvezavajućeg fondovog udruženja, c. kr. priv. osiguravajućeg udruženja austrijskog Phönixa, dosada potpisano na VIII. austrijski ratni zajam dalmih 352.9 milijuna kruna.

Rezultat će potpisivanja kod fonda daleko preći rezultat sedmoga rata, zamana, jer u smislu ovlaštenja c. k. poštarskog stedovnog ureda neprestano prispjivaju prijave prikupljenih potpisatelja te osiguravanja ratnim zajmom.

I svako daljnje prijavljeno potpisivanje kod vojničkog fonda za udovice i siročad kao i osiguranje ratnim zajmom nadmašuje svojim punim potpisanim ili osiguranim iznosom sveukupni rezultat osmoga ratnog zajma.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 26. jula 1757. godine bila se bitka kod Hastenbecka. Kada je 1756. godine izbio sedmogodišnji rat (trajao od 1756. do 1763. godine) između carice i kraljice Marije Terezije i pruskog kralja Friedricha II., koji je bez objave rata bio upao u Češku, prišlo su carici i kraljici: Rusija, Švedska, Francuska i nekoliko njemačkih država, na prvom mjestu Saksonska. Friedrich u prvi mah nije imao saveznika, ali mu je uskoro prišla Engleska, koja se prvo obavezala da pomaže novčano, a zatim i vojnički. Pod komandom vojvode Cumberlandskog, rođjaka engleskog kralja, bila u zapadnoj Njemačkoj prikupljena vojska, sastavljena od engleskih, hannoverskih i hessenskih trupa, kojima se pridružio još 5000 Prusa. Ova vojska vojvode Cumberlandskog imala je da zaštiti Prusku od Francuske, dok je Friedrich uzio na sebe, da vodi borbu protiv Austrije, Rusije i Švedske. Isprva je Friedrich imao uspjeha u Češkoj, ali ga je 18. juna 1757. godine u bitci na Kolinu, koju smo na ovom mjestu opširnije opisali, strašno potukao austrijski maršal Daun. Poslije ove Daunove pobjede i Francuzi sa svoje strane ubrzaše svoje operacije protiv Friedricha. Francuska vojska od 110.000 ljudi izvrši prelaz preko Rajne, zauzela je Wesel, koji nikako nije branjen, i krenula je dalje na zapad. No ona je nastupala vrlo sporo, jer je kod nje vladala oskudica u profiantu, komori itd., a sam toga nije bilo jedinstva komande. Ondašnje prilike na francuskom dvoru, gdje je u stvari vladala svemoguća ljubaznica kralja Louisa XV., čuvena markiza Pompadour, nisu dopustale da na čelo vojske dođe zbilja sposoban i odličan general. Komanda nad glavnom vojskom povjerenja je maršalu d'Estreesu, dok je od onih 110.000 ljudi odvojeno 25.000 do 30.000 ljudi pod komandom princa Soubisea, koji je inače po svojim ličnim osobinama bio vrlo dobar čovjek, ali kao vojskovođa vrlo osrednjih sposobnosti. Soubise je imao da opruše u pravcu Saksonske, ali je na Rossbachu pretrpio težak poraz. Bolje je sreo bio maršal d'Estrees. On se na današnji dan, 26. jula 1757. god. kod sela Hastenbecka na Vezdri nedaleko od Hemelna sukobio sa pomenutom englesko-hannoversko-hessensko-pruskom vojskom vojvode Cumberlandskog. Bitka je uzla vrlo originalan tok. Kao što je to bilo slučaj u mnogim velikim bitkama, u svjetskoj istoriji. U jedan su mah odstupale obje strane — i Francuzi i saveznici. Tek kada je izvješten o odstupanju protivnikovom, krenuo je d'Estrees opet naprijed. No i pored ovog uspjeha maršal d'Estrees smijenjen je augusta iste godi-

ne a na njegovo mjesto došao je vojvoda Richelieu. Sada su stvari pošli vrlo brzo i u toku. Vojvoda Cumberlandski zasključio sa Richelieuom konvenciju u manastiru Zevenu, po kojoj se obavezao da će raspustiti svoju vojsku, a time da francuska vojska, koja je bila prema njemu ostane gdje se zatekla. — 26. jula 1835. godine rodio se u Drozdi ugledni diolog i putnik ispitivač Alfred Stübel. Od 1856. godine do kraja 1857. godine putovao je u Egipat, a od 1868. godine do 1877. godine putovao je u društvu sa Reissom po Južnoj Americi. Od njegovih dioloških djela naročito valja istaći njegova ispitivanja o vulkanima. Alfred Stübel umro je 1904. godine. — 26. jula 1840. godine rođen je u Peulndorfu blizu Bamberga čuveni pravnik Karlo baron Stengel. Prvi put je Stengel dobio profesorsku katedru 1890. godine na univerzitetu u Würzburgu, gdje je ostao do 1895. godine. Te je godine prešao kao profesor na Münchenski univerzitet, gdje se od toga vremena nalazi. 1899. godine bio je Stengel njemački delegat na prvom međunarodnoj konferenciji za mir u Haagu. Glavna snaga Stengelova jeste administrativno pravo. — 26. jula 1846. godine rodio se u Münchenu slikar Hermann pl. Kaulbach, član poznate slikarske porodice Kaulbachovih, a sin uglednog slikara Wilhelma pl. Kaulbacha. Hermann pl. Kaulbach naročito se istakao kao genoslikar. Umro je 1909. godine. — 26. jula 1866. godine zaključen je u Mikulovu (njem. Nikolsburg) u Moravskoj prethodni mir između Pruske i habsburške monarhije. U Mikulovu bio je posljednji glavni stan pruskoga kralja, pa su tu i poveljeni pregovori, na kojima je ugovoreno 21. jula prekidanje neprijateljstva. Prusi su, zaobišavši Beč sa sjevera bili prodrli na ugarsku teritoriju i baš se 22. jula vodila krvava borba kod Blumenauca (magazinski Labancs) blizu Požuna, kada se od jednom između habsburških redova pojavile austro-ugarski i ruski konjanici sa bijelim zastavama, koji objavljuje opšti prekid borbe. 26. jula pak zaključen je i potpisan u Mikulovu sam prethodni mir, gdje su u glavnom utvrdjeni svi uslovi, koji su 23. jula detaljno fiksirani praškim mirom.

Karte za meso za august.

Karte za meso za mesec august, izradjene su i juče ih je takseno-porsko odjeljenje opštine grada Beograda razdavalo svima reonima opštine grada Beograda.

Reoni će izdavati karte za meso za idući mjesec od danas, te se iste mogu primiti u uredima reonskim Istoga dana, kada se primaju karte za brašno za idući mjesec.

Promjena u brodarskom saobraćaju.

Zbog male vode na Savi istupio je parni brod „Gisella“ do dalje naredbe iz unutrašnje srpske službe, a na njegovo mjesto vršice unutrašnju srpsku službu između Sapeca—Beograda—Smolera parni brod „Feeske“. Lokalnu službu između Zemuna i Pančeva vršice parni brod „Hatty“, a između Zemuna i Beograda parni brod „Gisella“.

Poštanski saobraćaj između oba okupaciona područja u Srbiji.

Između c. k. i bugarskoga okupacionog područja u Srbiji dozvoljava se odaslanje privatnih nepreporučenih pisanica i dopisnica. Poslije valja snabijeti poštanskim markama u smislu svjetskog poštanskog ugovora (dopisnice sa 10, a pisma sa 25 filira za prvih 20 grama, a sa 15 filira za svakih daljih 20 grama ili za jedan dio od toga). Hitno (ekspresno) dostavljanje je isključeno.

Javna prodaja.

Po odluci starateljškog suda izloziće se javnoj prodaji zaostavština Krune Jovanović, na dan 21. avgusta ove godine u njenom stanu u ulici Resavskoj broj 62.

Prodaja će početi u 9 sati prije podne.

Poslavlju se kupci, da na ovu prodaju dodju.

Prodaja petroleja.

Jučerašnjeg našoj vijesti o prodaji petroleja kod gdje Eganovičke, Braće Nedica ulica 25, treba još dodati, da će se prodaja vršiti do 3. augusta o. g. i da će se izdavati po dva litra od kupona. Petrolej se izdaje već od juče.

Život u moru. *)

Po Lubbocku prirodla Zora Spitzer (Zagreb).

Čvrsta zemaljska kora pruža nam obilnu gradnju za proučavanje života na njoj, pa premda se taj život nalazi samo na površini, ipak još nije potpuno i valjano poznat i proučen. I ocean je sav pun živih stvorova, a na površini ih toliko ima, da se čini tako reći kao da je voda sama živa. Najdublje dubljine imaju svoju posebnu faunu (životinje); vrsta dođu nema mnogo, no tako su raznolike, da nas privlače baš osobinom svojih oblika i ustrojstva. U srednjim slojevima žive razne ribe, meduze i manje životinje, dok gornji slojevi upravo vrve od raznolikih živih bića.

Ono, što teže dokučujemo, jeste razne privlače i radi toga su već mnogo istraživali, da se dokaže, kako je nepravilno

*) Iz 6. ovogodišnjeg broja popularnog časopisa hrv. prirodoslovnog društva „Priroda“ u Zagrebu.

mišljenje, da u dubljini nema života. Na površini, dubljine imaju svoj osobit i čudan život. Izvukli su ribe iz dubljine od 6.200 m!

Sasvim su drugačiji životne prilike na dnu mora, nego li na površini. Suncano svijetlo ne može prodrijeti u veću dublinu od 380 m, stoga u većim dubinama vlada tama. Mnogima su zato vrstama nestale oči ili djelomice ili potpuno. Sir Wylie Thomson spominje vrst nekoga raka (Ethusa granulata), koji ima, kad živi u blizini površine, kobno razvijene oči; no u dubljini od 190—760 m. ima samo očne stapke, ali je po svojoj prilici životinja slijepa, jer joj same oči fale; kod vrsti opet, koje nastavaju dubljine od 950—1325 m. očne su stapke izgubile svoj osobiti značaj: one čvrsto sjele, a okrajci se završavaju čvrstim i ostrim šiljkom.

Kod mnogih se drugih stanovnika morskoga dna naprotiv opaža, da im se oči sve više i više razvijuju, te postaju neobično velike, dok opet kod drugih vrsta pomalo nestaju.

Mnoge vrste imaju fosforni sjaj, a druge su opet nadarene većom ili manjom množinom čudnovatih svjetlosnih organa. Riba su ili srebrnasto-bijele, ružičaste, ili u mnogim slučajevima i sme s pjegama škrletne boje. Kako li mora da je to čudesno i divno, kad usred tih boja najednom zasja koji svjetlosni organ.

Još se ne da sa stalošću utvrditi o tvorbi i radu tih organa, no u pojedinim slučajevima može se približno ustaloviti korist, što je ina vlasnik takvog svjetlosnog organa. Günther tvrdi, da rita ravna svojom svjetlošću.

U crnim morskim dubinama najednom će riba zasvijeliti, da nađe plijen, koji joj je izmakao, ali nađe li se sama u pogibli, utruć će svijetlo, da zamele sebi trag.

Valja naime spomenuti, da je kod tih vrsta najveći od ovih svjetlosnih organa upravo pod očima, i njima se riba služi poput rudarove svjetiljke. Verovatno služi u mnogim drugim slučajevima s njom ribi kao oružje, kao n. pr. u vrsti Scopelus, koja ima velike svjetlosne organe u repu, te se neprijatelj, pogodjen najdnom svjetlom zrakom kao iz kabo a reflektora, prestraši i povlači; pored toga se za svako svoje stvorenje brine, za nijedno neće da propane, i što je jednom od koristi, drugom je od zaštite, ali neopretnom donosi propast.

Hudobina ima na glavi tri dugačke pomične nite, okolo naokolo na glavi kitaste privjeske, koji su vrlo mali morskoj travi. Riba se zakopa na morskodnu u pijesku ili morskoj travi i igra se svojim dugim nitima pred uskim otvorom; biće, da ih male ribe drže crvima i u pomami, da ih požderu, baš njih stigne taj jedni udes.

Mnoge vrste iz velikih dubina imaju još neke osobitosti. Pored čvrstine niti bila bi u toj dubini i nevidljiva i st ga bezkorisna, zato imaju „zarulju“ na kraju niti, koja je po svojoj prilici vrlo korisna. U najvećim dubinama oceana riba su raznojnoro rjetko, isto tako i mekušci. U većoj množini ima morskih ježeva, paževa i zvijezda, a nekom zgođom izvukli su najednut 200.000 ježeva. Pravi su koralji rijetki, hidročni polipi također i su česti. Spuzve su vrlo brojne i česte i su česte i su česte. Tako n. pr. vrst zvana Euplectelea nalikuje osobito njezno tkanju iz predene svile. Ove se spuzve drže na finom mulju snopovima staklastih niti, a često je takova naseobina vrlo dugačka. Osim toga titraju mnogi od ovih divnih organizama nježnim svjetlom, koje se na daleko prostire, a pri svakom čiru zaplamte i svijetle. Što hismo mi za to dali, da možemo ma i samo čas boraviti u ovim dubinama!

A od čega sastoji samo morsko dno? Mnoga su istraživanja pokazala, da je ono vrlo raznoliko. U blizini obala sast je najviše od riječnih naplavina i djelova kamena, koje su valovi otkinuli. Dno u dubini od 750—3800 m. sast je ponajviše od mulja, pomiješanog više manje sa skšanim školjkama. Dno još većih dubina sastoji se iz fine crvene gline, pomiješane sa nebrojenim sitnim česticama, koji su vulkanskoga ili meteornog postanka, pa od djelova zvijezda-krijesnica, za koje kažu, da godišnje padaju na zemlju više od 100.000.000 komada. Kako se polako zbičava taloženje, dokazuju činjenica, što kada izvuku silu zubi morskog psa i slušne kočice kita, koje su na po okarene; poradi svoje velike čvrstosti: oti su ti dijelovi tijekom stoljeća nepromijenjeni, dok su se prečasti meki dijelovi tijela davno raspadli i nestali.

Takav je život na dnu mora. I ostali slojevi mora puni su života i za istraživaoca od velike vrijdnosti. A kako li je raznolik taj život! Promatrali su ga već odavno i uvijek se nalazili u moru toliko toga, što je lijepo i bajnosno. Spomenite se samo priča o raznim morskim nemanima nečuvnih veličina, koje mogu da gučaju brodove zajedno s posadom.

Ali istinu ima i mnogo morskih životinja, kojima treba da posvetimo nešto što malo pažnju zbog njihove veličine. Tako je na pr. gorostana hobotnica iz Newfoundlanda kraj razmjerno malenog tjele dugačka (računajući dužinu od kraja trakova) 18 m. kit 20 m, ali kraj svoje veličine plašljiv i neškodljiv. Ulješara, koja jedina živi u svim morima, jednako je velika, ali mnogo opasnija. Oboružana je strašnim zubima, ali kažu, da su ti naporni obično samo protiv hobotnica, no često također i protiv riba, pa-

čo i protiv morskih pasa. Naopako, kad je ranjena u boju s ljudima. Tad zajedno s mnogim družicama napada na čame, a dogodilo se pače, da je jednom prilikom na taj način nastradala neka američka kadladja.

Još je užasniji kitovac; kažu, da može narasti 37 m, ali je to po svojoj prilici pretjerano. Najveća vrst, za koju znamo tačno, kako je velika, Siboldov je kit, a taj je dugačak 24—27 m.

U prijašnja vremena bili su kitovi česti gosti uz obalu Velike Britanije. No sada su ih otkrali od obala dalje prema severu, pa oni bivaju sve to rjeđi.

No čim se hrane te morske namani? Što pruža more tim svojim golemim stanovnicima za hranu? Nije njima teško, da je nadju, ona je vrlo obilata. Scoreshy spominje, da je more gdje gdje na milje daleko pokrilo nekom tamnom zelenom ili maslinastom bojom; ispitujući, našao je, da ta boja potječe od neke vrsti meduza (klobuka). On je izračunao, da ih ina toliko, da ih u kubični kilometar stane 4000 bilijuna i premda ova živa masa nije baš dosegla veliku dubinu, ipak mora da je ogroman broj njihov broj, kad je ta naseobina bila dugačka nekoliko milja.

Ali ovaj njegov slučaj nije baš rijeđak ili neobičan. Pomorci često spominju, da su putovali vrlo daleko u tolikom množtvu tih stvorova, da je more od njih poprimalo sasvim drugu boju.

Mnoge su morske životinje postale potpuno prozračne; njihovim ljudskima, mišićima, pače i krvi, nestala je posema boja, a kadšto su se opet toliko promijenile, da su poprimiti medru boju, koja se lijepo preljeva. Očito to čini, da neudijvljive i toga radi pogibli manje izvrgnute.

Gđjegod morskobala poprimiti čvrst i stalni oblik, pokrita je morskim biljem, koje se uopšte može podijeliti u dva odjelja: jedan je odio maslinasto-zeleno boje, drugi je crven i sto i u osobitom odnosu spram svijetla. Objje vrste daju mnogim životinjama hranu i zaštitu.

Promotrimo male lokvice, koje nastaju u grebenima za osjeke. Šta li čemo tu sve vidjeti? Kamenje samo pokrito je zelenom halugom, dok opet postance o je kite lijepih i svježih crvenih alga, pomiješane s vlasuljama u svim bojama: bijele, žučkaste, ružičaste, pa žute i grimizne, s vijencem hvalaljka modre boje i prelijavajući se u s'im bojama. Ali ima tu i spužva, koralja, morskih zvijezda i raznih školjaka; mješavinica i crva kolutičava, a tu i tako vidimo i po kojega morskog raka; između njih vrzu se i male ribe i rakovice prolvače se između haluga, što se leljaju. Uistinu je svaka lokvica sitan i zapan ocean, a što duže promatramo, sve to više zapažamo.

Tamnozeleno i smeđe halug drsižu samo dužinom od 30 m, a kako li su krasni! Ina među njima nježnih vrsti, škrletne boje, isprečisane s kraljima, sa raznim vrstama školjke, s ježevima itd. Takav je šarolik život u slojevima dubokim do otprilike 200 m.

Da čovjek može shvatiti i cijeni svu ljupkost tih morskih životinja, treba da ih i vidi. Hicks isporučuje granu perca (Sertularia) ili obebojenih polipa s cvjetovima na tropskom drveću.

Zaista je predivan pogled s čamca u prozrnu vodu. Na dnu drijemaju ljupke alge, smedje, zelene ili crvenkaste i na različitim oblicima; na njima i po pješčanom ili kamenitom dnu poživjaju morske zvijezde, mekušci, raci, moruzge i razne ostale životinje čudna usrova i preraznih boja. Uokolo u bistroj vodi plivaju i ganjaju se brojni stvorovi: tib-sjajnih boja; hobotnice slične ružnom snu; razni raci i rakovice, a među njima prozračni račići. Nalik na žive vivce plivajući crvi, neki od njih s tisuću šarenih očiju i meduze p. put živoga stakla u svim bojama i niansama, ili preljevajući se na Suncu u svim bojama dug.

Kad za tamne noći sj dite na palubi broda ili na klisuri nad morem, pogledajte na tamno more, u kom se svj ćuraju fosforini sjajni sitne ribe, pa svitate tad pogled na nebo osute zvijezdama, i zmislite, — u kom se od toga dvoje krije više tajna?

Razne vijesti.

Kukuruz za loženje lokomotiva.

U Argentini prave pokuse, da upotrijebe kukuruz kao gorivo. Argentina naimo proizvodi 4 l pol milijuna tona kukuruza, a sama za se treba jedva oko 2 milijuna tona, preostaje joj dakle više od 2 i pol milijuna tona. Radi smanjavanja brodskog prostora ne može se taj kukuruz transportirati, niti prodati. Pošto su pak ondje ugljen i drvo veoma skupi te se započelo ložiti lokomotive sa kukuruzom. Izvedeni pokusi dobro su uspjeli.

S a l a.

Dobro mu rekao.

Advokat: Ti se usudjuješ doći kod mene tražiti službu!... Zar se ne sjećaš, mangupe, kako sam te nedavno branio za tvoje lopovštine?...

Sluga: Baš zato, gospodine advokate!... Vi ste tom prilikom pred protornicima toliko dobra o meni naveli, kako nije dosada još ni jedan čovjek na svijetu. Zato i mislim, da će vam biti mila, ako dodjem k vama u službu.

Posljednje brzopjavne vijesti.

IZVJEŠTAJ BUGARSKOG GLAVNOG STOŽERA.

Bba. Sofija, 24. jula.

Macedonski front:

Na raznim mjestima fronta bila je obostrana topnička djelatnost s vremena na vrijeme živahna. Zapadno od ohridskog jezera, u zavijutku Crne Reke i južno od Huma rasprišli smo vatrom neprijateljske izvidjačke patrolje, koje su pokušale da se približe našim linijama. U dolini Strume odbilo je naše topništvo jedno neprijateljsko odjeljenje, koje je nastupalo protiv naših položaja. U zavijutku Crne Reke obrili smo jedan neprijateljski aeroplan, koji je u padu iza neprijateljskih linija razoren od našeg topništva.

PREGOVORI ZA MIR IZMEDJU RUSIJE I UKRAJINE.

Kb. Kijev, 25. jula.

Wolffov ured javlja: U zajedničkoj sjednici političke komisije ukrajinsko-ruske mirovne delegacije, u kojoj se poslije dugih debata nije moglo doći do sporazuma, izabran je na prijedlog ukrajinskih delegata odbor za tačno utvrđenje etnografskih granica.

Zvanične objave

C. i k. vojna glavna gubernija u Srbiji.

Postavljanje srpskog nastavničkog osoblja.

Vojna glavna gubernija u Srbiji traži za školsku godinu 1918./19. poveći broj kvalifikovanih srednoškolskih profesora i profesorki, odnosno nastavničkog osoblja bivših srpskih viših djevojačkih škola.

Kompetenti tih kategorija, koji za sad nisu postavljeni na nikakvoj srednjoj školi, treba da podnesu svoje molbe odjeljenju 8/b vojne glavne gubernije u Srbiji do 15. augusta 1918.

U slučaju potrebe mogu biti postavljene i umirovljeni profesori i profesorkice, te zato mogu i te kategorije podnijeti svoje molbe.

Svakoj molbi ina da se priloži svojedobni dekret naimenovanja ili zvanična potvrda, kao i svjedodžba o vladanju. U molbama može se navesti škola, u kojoj molitelj odnosno moliteljka želi da služi, ali vojna glavna gubernija zadržava sebi pravo da odredi mjesto službovanja.

Mjesečna plata, odgovarajuća godinama službovanja, utvrdiće se kasnije. Služba će se imati da nastupi najkasnije do 25. septembra.

C. i k. okružno zapovjedništvo „Beograd. V. odj. br. 10573/1918.

OBJAVA.

Razrez poreze poreskih obveznika varoši Beograda za 1918. godinu izvrše poreska komisija u zgradi u Kralja Aleksandra ulici broj 13, a prema niže navedenom rasporedu ulica:

I. komisija:

29. jula: Svetosavska ulica;
30. jula: Mladišumina, Trnska i Hadži Djerina ulica;
31. jula: Hadži Prodanova, Kopanička i Smiljanića do broja 35;
1. avgusta: Smiljanićeva od broja 37 do kraja, Resavska do 47;
2. avgusta: Resavska od broja 47 do kraja, Beogradska do broja 14;
3. avgusta: Beogradska od broja 14 do kraja.

III. komisija:

29. jula: Miletića, Vršačka i Rade nička ulica;
30. jula: Prince Evgenijeva, Janićeva i Budinska do broja 18;
31. jula: Budinska od broja 18 do kraja, Skenderbegova do br. 20;
1. avgusta: Skenderbegova od broja 20 do kraja, Visoki od broja 2;
2. avgusta: Bačvanska, Pančičeva, Knjanićeva, Avranova i Solunska;
3. avgusta: Bistrička, Despot Džardjeva i Močvarska.

IV. komisija:

29. jula: Graničarska, Trn, Hadži Resavska;
30. jula: Vinogradska, Dečija, Hadži Melentijeva, Rudnička;
31. jula: Djevdeljiska, Nebojšina, Reonska; Laudanova do broja 41;
1. avgusta: Laudanova od broja 41 do kraja;
2. avgusta: Petroljinska, Miličeva, No voškolska, Slavujka, Slavujka I.—IV. Veljkova, Vojvode Zike;
3. avgusta: Budinska, Sv. Prohor, Djurčićeva i Novo Pazarska.

Poreski obveznici se ovim izvještavaju, da pri ocjeni njihove poreze mogu prisustvovati kao i davati komisiji nužna obavještenja i druge podatke radi utvrđivanja čistog prinosa.

Izostanak poreskih obveznika ne će nikako uplvisati na tok rada, već će se ocjena čistog prinosa prema podatcima, koji se već imaju, izvršiti.

Sa sobom treba svaki poreski obveznik da ponese porosku knjižicu za 1916./1917. godinu.

Radni časovi se utvrđuju: od 7¹/₂ (sedam i po) do 12¹/₂ (dvanaest i po) sati prije podne.

C. i k. okružni zapovjednik.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retna (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retna (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retna (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasniki Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASICI:
PRIMAJU SE: KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retna (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retna (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retna (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasniki Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Jules Verne, 1176-XX
Deca Kapetana Granta
2 knjige sa slikama 16--
Montajin.
Prosjačkinja (roman)
2 knjige 16--
Mancani A.
Verenci (roman)
povezano 7--
Piero Lodi,
Afrodita (roman) 4--
Dr. Albrat,
Upustvo za sigurno
liječenje sviju polnih
bolesti 4--
Ruzičaste knjige za decu
od 10--12 godina
10 raznih svezaka po 0-80
Knjižara „Napredak“
Beograd, Kralj Mihajlova 8.

Zdrava dajkinja
traži se, za jedno dvomesečno
dijete za Grocku. Obratiti se
od 12--2 poslije podne, Obli-
tičev Venac broj 4. 38527-3

Jedna žena
za sav kućevni posao. Uplatiti
prije podne u Deligradskoj
ulici 21, Vračar. 38520-3

Tražim
nastojnika sa Zenom
za imanje na selu. Mladeno-
vac, Badžak. 38524-3

Trebam
briljačkog pomoćnika.
Stupiti može odmah. Uplatiti
u radnji Marije Bajšanski,
Kralja Milana ulica 35, Tera-
zija. 38517-3

Stuškinja ili bedinjerka,
vična svima domaćim poslo-
vima, traži se. Stupiti može
odmah. Plata dobra. Uplatiti u
radnji Braće H. Gabaja, trg,
Knez Mihajlova ulica 33,
38508-3

Stanovi.
Traži se
stan sa 3 sobe,
predsobljem, sobom za mladije,
elektrikom i ostalim pri-
nadležnostima u ulici Vel. Miloša
ili pobočne. Javiti se u radnji
Petrovića I. Belovića. 38421-4

vila u vinogradu
sa 2--3 sobe i kuhinjom, bez
ostalih prijedložnosti blizu
tramvajске stariće. Rod u
grozđu i voću ne traži se. Po-
trebno je imati uređjen vodo-
vod. Javiti na Resavska ulica
broj 19. 38510-4

Tražim stan
u blizini kneževog spomenika,
sa 2--3 sobe, zasebni ku-
hinjom, električnim osvjetlje-
njem, za najmanju porodicu
bez djece, odmah ili 15.
avgusta. Javiti se u radnji Ace
B. Dimića, Knez Mihajlova 12,
od 9--12 prije i od 2--6 po-
slije podne. Plaćam dobro.
38516-4

Elegantno
namještenu sobu
sa električnim osvjetljenjem, u
blizini Terazija Moskva, sa za-
sebnim ulazom, izdajem od-
mah. Uplatiti Zeleni Venac br.
9, gornji sprat lijevo. 38518-4

Bakalska radnja
koja se nalazi u Kr. Milana
ulici br. 102. Prodaje se od-
mah sa robom. Za uslove upi-
tati u radnji 33447-4

Tražim kuću zasebnu,
koja može imati nekoliko odje-
ljenja, lijev podrum. Ista mo-
že biti na Terazijama, Kr. Mi-
lana i Knez Mihajlovoj ulici.
Dostavite gos. Jef. V. Sirkov-
iću, Kralja Aleksandra br. 2,
38471-4

Tražim
lijepo namještenu sobu, sa za-
sebnim ulaskom odmah. Po-
nuđe stati upravi lista pod
„Činovnica 1148“. 38472-4

zasebnu sobu
sa električnim osvjetljenjem, u
sredini varoši, koju bih do-
bro platio. Ponuđe stati upra-
vi ovoga lista pod „Stalan
1181“. g-4

Razno.
Milan Dešić
carinik — potrebno je, da se
javi u Miloša Velikog ulici 28,
radi prijema novčane pošiljke.
38509-5

G-dji Milevi Vuklčević,
Gaglovska strasse br. 14, Kru-
ševac. Pozivam vas, da u roku
od mjesec dana od danas do-
dijete i vaše stvari podignete,
jer je dosta 4 godine od kako
vaše stvari čuvam, u protiv-
nom, sud će iste stvari izložiti
prodaji za račun neplaćene
kirije. Miša Nešić, rentijer,
Drinčićeva ulica 10, Beograd.
38474-5

Povećavanje slika
— najdraža uspomena —
od svake slike uz umjerene
cijene i najljepšoj izradi pravi
Photo-Pick-Rück -- Beograd,
Kralja Milana ulica 42,
Agente tražim za mjesto u svakom
gradu. Dobra zarada.
38512-5

Tražim cimbale
pod kiriju. Dobro plaćam. Po-
nuđe u Miloša Velikoga ulici
55 (govoriti se može od 12 do
5 sati). 38475-5

KORESPONDENCIJA.
Milivoju Sjenickome, Ze-
neva, Case 4489, Servette.
Molim dostavite Kajl Dr. Ivano-
vića, Pension Beau site
Place du Iirejne 3, Zeneva,
ovo:
Poštovana G-djo Kajo!
Od mojih sinova Milodra-
ga, Slavoljuba, i Dušana
davno nemam karte ni pi-
sma. Od vas sam 28. fe-
bruara ove godine izvješten,
da je moj Milodrag opt do-
blestan i da je u Nicl. Molim
vas izvjestite me, kako su
i gdje su moja djeca. Ja
sam vama poslao osam sto-
tina dinara. Molim, kad no-
vaca dobijete pošaljite Mio-
dragu 600 din. a Slavku 100,
ostalo vama za poštarinu.
Javite Miostragu kao i Slav-
ku, da će dobiti svakoga
mjeseca novaca. Neka mi
pišu i neka se čuju, i na-
ročito Milodrag. Dok ne po-
pravim zdravlje, neka školu
ostavi i pazi na sebe.
Kako je pošiljate novaca
odmah otežano, to vas
molim, da sa Androm Mila-
novićem iz Natalinca, umolite
gospodina Sretena Koi-
čica, poslanika, i Pantu Mi-
lanović, profesora, kolima
sam pisao, da od novaca,
koji se šalje u Kragujevac
i okrug, daju molim sino-
vima Milodragu po 150 fran-
ka, a Slavku po 50 franaka
mjesечно, za toliku sumu
koliko iznese u krunama ili
dinarima. Ja bih unaprijed
odvode kome treba, i ma gdje
biti polegao i time bi olak-
šali, da moja djeca imaju
novaca tamo, a također i
ovdje bi primali koji trebaju
brzim putem. Ako koji dru-
gi imade, koji novac šalje
svojima ovamo, to bi se mo-
glo učiniti, da ja ovamo da-
jem a dotični mojoj djeci
preko vas.
Od mojih i mene vama i
gosp. Nacl pozdrav i zah-
valnost. Milian Zdravković,
trgovac iz Natalinca.
A-3253-8

Milivoju Sjenickome, Ze-
neva, Case 4489, Servette.
Molim vas izvjestite me, šta
je s mojim mužem Lazarom
Pavlovićem, 2. četa, II. bata-
ljona, VII. puka dunavske di-
vizije, nije mi se javio 3 go-
dine, te sam u brizi za njim.
Blagodarna Randija Pavlović,
Barajeva, Beograd. 38463-8

Milivoju Sjenickome, Ze-
neva, Case 4489, Servette.
Molim dostavite Srpskom
Crvenom Krstu ovo:
Star sam 70 godina, a opte-
rećen sa porodicom od 9 čla-
nova, koji su ostali na mon
izdržavanju. Sinovi i zet su na
ratu. Uz to mi se desio ne-
sretn slučaj, kuća mi je iz-
gorjela od temelja i sada ne-
mam gdje da se sklonim sa
porodicom, već pod tadj krov.
Molim, da mi priteknete u po-
moć, da mi se pošalje izvjesna
suma novca, kako bi mogao
kuću podići, da mi ne bi po-
rodica dočekala zimu pod
tadjim krovom. Ujedno Vas mo-
lim, da dostavite mome zetii
Nikoli Lukoviću, poručniku,
II. četa, III. bataljon, II. ple-
šadijski puk, kao i sinu Dju-
rdiju Radoviću, željezničaru,
pošta 999, da mi i oni od
njihove plate pomognu. Ostajem
blagodaran. Ivan Radović,
Rača Kragujevačka. 38484-8

Milivoju Sjenickome, Ze-
neva, Case 4489, Servette.
Molim, javite mome mužu Vla-
dimiru P. Sariću, kapetanu I.
klase VIII. puka, II. poziva du-
navske divizije, da sa zdravca
ja i Ružica. Novaca sam do-
bila 6 puta. Pošalj mi novac
na adresu Vasiliju žena Koste
Pavlovića, Lomina ulica 53,
Beograd. Paulina Sarić, Ne-
gotin, Dunavska ulica. 38486-8

Milivoju Sjenickome, Ze-
neva, Case 4489, Servette.
Molim, dostavite Aleksa
D. Mihajloviću, profinjant-kom-
ora, pošta 32, sljedeće:
Dragi Aleksa! Svi smo zdravi,
ali u velikoj brizi za to-
bom. Tvoje dvije karte pisane
21. i 22.-li. dobih pred Uškrs,
pa od onda ni jednu. Kum
Aci pisah mnogo puta, i mo-
liih ga, da me izvjesti o tebi,
ali odgovora ne dobih. Do-
bijaš li moje karte? Svi smo
te željni da te vidimo, pa ma-
kar i u slici. Pozdravljaju te
i Bogu se mole za tvoje zdravlje,
tvoja djeca i tvoja Nata-
lija Mihajlović, Počerska ulica
6, Beograd. 38493-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim poradite, da mi se po-
šalje novčana pomoć, jer se
nalazim u velikoj oskudici, a
stara sam 51 godinu i nespo-
sobna za posao. Bila sam ot-
sutna od kuće i nemam ništa.
Darinka Mišić, Takovska ul.
46, Beograd. 38456-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette.
Molim vas izvjestite me, šta
je s mojim bratom Radosavom
Mitrovićem, vojnikom I. ba-
terije, I. divizionu dunavskog
artiljerijskog puka. Njemu nam
se javio nikako te sam u ve-
likoj brizi za njim. Njemu ja-
vite, da smo svi zdravo kod
kuće. Blagodaran Radoje Mi-
trović, Stojnik, Beograd.
38505-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette.
Molim vas, poradite kod Srp-
skog Crvenog Krsta, da mi
pošalju pripomoć i na dalje.
Dobila sam samo K 127-05
15. maja ove godine pod br.
5376 od to doba ništa, a u
oskudici sam, pošto sam slaba
te mi za kakav rad nisam spo-
sobna. Zahvaljujući se ostajem
blagodarna Marica Č. Obradi-
novića, Fabrik-gasse 9, Uj-
videk. A 3248-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette.
Moja sestra Ljubica Filipovi-
ć, zvanik gradjevinskog ins-
pektorata ministarstva gradje-
vinarstva u Skoplju, tri godine nije
dobila platu ni koju pomoć.
I ja nisam ništa dobila od
moga primanja, a bila sam u-
čiteljica u selu Džabot, okrug
bitoljski. Stoga vas molim po-
radite, da nam se pošalju za-
ostale plate i od sada redovno
šilje, preko Bore Mijatovića tr-
govca, Magistrat 35, Mitrovica
— Kosovo. Blagodari Jelena
Filipović, učiteljica, Džabot,
okrug bitoljski. A 3250-8

Molim zdravca, tko bi što
znao o familiji Rajkovića iz
opštine Porodina, srezu mo-
ravskog okruga požarevačkog,
da me na donju adresu izvješ-
ti, zašto ću mu biti vrlo za-
hvalan. Milan Rajković, zarob-
ljenik N. 263, baraka 1. Pu-
sta Čeraga, Guta. — Komoran
Megye (Ungarn). A 3252-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim da izvjestite, da li je živ
i zdrav moj muž Cvetko Pau-
nović iz Vel. sela beogradskog
III. poziva, IV. bataljon, VII. puk,
jer se nikako ne javlja, pa
mnogo brinem. Milenija C. Pa-
unović, iz Vel. sela beograd-
skog. 38483-8

Milivoju Sjenickome Ge-
neve, Case 4489, Servette,
za Acu Lesu Jovanovića, hot-
el Terminalus, Geneve.
Dragi Acu!
Mi smo zdravi i vaša mati
i Simka zdravi su. Vašu sam
kartu od 5-VII. dobio, a od
Djura nisam nikako dobioja
karte još od 1.-IX. 1917. go-
dine, slim što sam dobio prije
mjesec dana njegove 4 karte.
Mi mu pišemo svake nedjelje
i to na Vašu adresu, a kako
da i vi dobijate neznam. Iz-
vjestite Djuru, da smo zdravi
i da za nas ne brine, i neka
nam pošalje sliku. Javite, da
su zdravo familije: Ackovići,
Dimitrijevići, svi Ristići, Rašići,
Z. Crnjak, Cirići, Milijevići,
Popovići, Stojkovići, Kečić i
Milenkovići. Primite pozdrav,
ostajem blagodaran za Vaše
usluge Dim. Živković, kafe-
džija, Višnjica—Beograd.
38489-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Učtivo vas molim, budite do-
bri, te me izvjestite, šta je s
mojim suprugom Ljubomirom
Antonovićem, artiljerijska ra-
dionica, pošta 28 i deverima
mojim. O njima nemam iz-
vješća od mjeseca septembra.
Unaprijed blagodarna, Zorka
Lj. Antonovića, Bugarića uli-
ca 6, Beograd. 38506-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Zivkovića Stana, učiteljica
iz Bistrice, molim da joj se pla-
ta pošalje, na adresu, Sara-
jevka br. 68, Beograd, po-
što je iz Nežidera došla kući.
38507-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Moj jedini sin Milan Cosić,
X. puk, I. poziv, II. četa, 4.
bataljon, nikako se ne javlja.
Privatno sam čula, da je ran-
jen na bugarskoj granici. Mo-
lim izvjestite me preko Jovan-
ke Cvetkoviće u Gor. Mila-
novac, šta je sa mojim jedin-
cem. Mileva Cosić iz Dra-
golja. A 3246-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim vas izvjestite me, šta
je s mojim bratom Radosavom
Mitrovićem, vojnikom I. ba-
terije, I. divizionu dunavskog
artiljerijskog puka. Njemu nam
se javio nikako te sam u ve-
likoj brizi za njim. Njemu ja-
vite, da smo svi zdravo kod
kuće. Blagodaran Radoje Mi-
trović, Stojnik, Beograd.
38505-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim vas, poradite kod Srp-
skog Crvenog Krsta, da mi
pošalju pripomoć i na dalje.
Dobila sam samo K 127-05
15. maja ove godine pod br.
5376 od to doba ništa, a u
oskudici sam, pošto sam slaba
te mi za kakav rad nisam spo-
sobna. Zahvaljujući se ostajem
blagodarna Marica Č. Obradi-
novića, Fabrik-gasse 9, Uj-
videk. A 3248-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Moja sestra Ljubica Filipovi-
ć, zvanik gradjevinskog ins-
pektorata ministarstva gradje-
vinarstva u Skoplju, tri godine nije
dobila platu ni koju pomoć.
I ja nisam ništa dobila od
moga primanja, a bila sam u-
čiteljica u selu Džabot, okrug
bitoljski. Stoga vas molim po-
radite, da nam se pošalju za-
ostale plate i od sada redovno
šilje, preko Bore Mijatovića tr-
govca, Magistrat 35, Mitrovica
— Kosovo. Blagodari Jelena
Filipović, učiteljica, Džabot,
okrug bitoljski. A 3250-8

Molim zdravca, tko bi što
znao o familiji Rajkovića iz
opštine Porodina, srezu mo-
ravskog okruga požarevačkog,
da me na donju adresu izvješ-
ti, zašto ću mu biti vrlo za-
hvalan. Milan Rajković, zarob-
ljenik N. 263, baraka 1. Pu-
sta Čeraga, Guta. — Komoran
Megye (Ungarn). A 3252-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim da izvjestite, da li je živ
i zdrav moj muž Cvetko Pau-
nović iz Vel. sela beogradskog
III. poziva, IV. bataljon, VII. puk,
jer se nikako ne javlja, pa
mnogo brinem. Milenija C. Pa-
unović, iz Vel. sela beograd-
skog. 38483-8

Milivoju Sjenickome Ge-
neve, Case 4489, Servette,
za Acu Lesu Jovanovića, hot-
el Terminalus, Geneve.
Dragi Acu!
Mi smo zdravi i vaša mati
i Simka zdravi su. Vašu sam
kartu od 5-VII. dobio, a od
Djura nisam nikako dobioja
karte još od 1.-IX. 1917. go-
dine, slim što sam dobio prije
mjesec dana njegove 4 karte.
Mi mu pišemo svake nedjelje
i to na Vašu adresu, a kako
da i vi dobijate neznam. Iz-
vjestite Djuru, da smo zdravi
i da za nas ne brine, i neka
nam pošalje sliku. Javite, da
su zdravo familije: Ackovići,
Dimitrijevići, svi Ristići, Rašići,
Z. Crnjak, Cirići, Milijevići,
Popovići, Stojkovići, Kečić i
Milenkovići. Primite pozdrav,
ostajem blagodaran za Vaše
usluge Dim. Živković, kafe-
džija, Višnjica—Beograd.
38489-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim javite mome mužu Aran-
diju Čaliću, porezniku iz Kra-
gujevca, da nam ja i Boško
živi i zdravi. Nalazim se kod
oca. Novac sam dobila dva-
put. Šalji mi češće. Stan Uro-
ša Todorovića, trgovca, (Kra-
jina) Negotin. Vukosava Čalić,
Negotin, Nova Čarsija. 38485-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Preko Crvenog Krsta došlo je
za Olgu Petrović 268 kruna.
All kako je ona umrla, molim
te nastani, da se ova suma
izda njenom ocu Dušanu Pe-
troviću, čhovniku, pošto je
ustijed njegine bolesti i smrti
imao velike troškove.
Takodje te molim vidj, za-
šta se ne šalje više od deset
mjeseci pomoć Slobodanu Pe-
troviću, zvanikniku državne
štamparije, koji se sada nalazi
ovdje, Danjčeva 36. Pozdrav-
lja te tvoja Marta Maksimović
udova, Knjezinje Ljubice ulica
25, Beograd. 38492-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette,
za Spasoja Merdjinovića, vol-
nika, zanatlijska četa VII. puka
dunavske divizije. Doptovala
sam sa djecom iz Niša u Beo-
grad bez sredstava i ubijedi.
Ako ti je kako moguće, po-
šalji novaca. Tomanija Mer-
djinović, Bolnička ulica 15,
Beograd. 38496-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Moj sin Maksim A. Kijakić,
vodnik, aktivni podporučnik
IX. brdskog artiljerijskog pu-
ka, I. poziva, poginuo je 9.
novembra na Mačkovom Ka-
menu (ustijed povlačenja ti-
jelo mu nije nadjeno). U ve-
likoj sam oskudici, a do dan-
as nisam ništa primila na
ime invalida. Moj drugi sin,
koji je radio i izdržavao stare
roditelje i sestre, umro je prije
dva mjeseca. Stoga molim, da
mi se što prije odredi pripa-
dajuća invalida, a do riješenja
iste molim za što skoriju po-
moć. Blagodarna Gospava
Kijakić, Stiška 73, Beograd.
38495-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Bio sam služitelj pri opštins-
kom sudu u Kosovu, Mitrović,
sa mjesječnom platom od 60
dinara. Posljednju sam platu
primio za oktobar 1915. Od
toga vremena pa do danas
nisam ništa dobio. Sa osmoro
sine djece nalazim se u ve-
likoj bijedi. Stoga učtivo mo-
lim poradite, da mi se u ime
moje plate šalje pomoć, na
šta ću vam biti unaprijed bla-
godaran. Selim Eminović, Ba-
nja Luka ulica Nr. 13, Kosov.
Mitrovica. A-3249-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim Vas izvjestite me, da li
su živi i gdje se nalaze, i to:
Milorad B. Milošević iz Klo-
cke, srez Iepenički, okrug krag-
ujevački, vojnik I. eskadrona,
III. konjičkog puka aktivne
vojske, koga je nestalo od Pri-
zrena, a nije se kući javio ni-
kakom pišu njegov otac Blagoje
Milošević;
Milisav Milivojević iz Trnove,
srez Iepenički, okrug kraguje-
vački, vojnik XI. puka, nije se
javio kući već 3 godine, pita
njegovu matu Kati Milivojevića;
Dragutin Badžić, iz Lozovi-
ka, srez vel. oraški, okrug
smederevski, radnik željezni-
čki, I. sekcije, bio je pred
vojskom u Zeneve slao no-
vac kući, od prije 9 mjeseci
ne javlja se, pita žena mu
Randija Badžić;
Ivko Milojević iz Kusadka,
srez Jasienički, okrug smede-
revski, 1915. godine interniran
i bio kod Djordjaci Riste, Mi-
kolja. Sztatmar Mallet, u Un-
gariji, te se odavno kući ne
javnja, pita žena mu Persa Mi-
lojevića.
Poštujte Vas i unaprijed bla-
godari Pavle S. Todorović,
učitelj iz Palanke. 38503-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette.
Molim dostavite Avramu Ne-
deljkoviću, artiljerijska ra-
dionica, pošta broj XX, da je
njegovu ženu Zorku umrla 15.
jula pri operaciji. Pozdravlja
ga majka i šurak Djordje Ba-
čar, tipograf, Beogradska 42.
38494-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim vas, poradite kod Srp-
skog Crvenog Krsta, da mi
pošalju pripomoć i na dalje.
Dobila sam samo K 127-05
15. maja ove godine pod br.
5376 od to doba ništa, a u
oskudici sam, pošto sam slaba
te mi za kakav rad nisam spo-
sobna. Zahvaljujući se ostajem
blagodarna Marica Č. Obradi-
novića, Fabrik-gasse 9, Uj-
videk. A 3248-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim da izvjestite, da li je živ
i zdrav moj muž Cvetko Pau-
nović iz Vel. sela beogradskog
III. poziva, IV. bataljon, VII. puk,
jer se nikako ne javlja, pa
mnogo brinem. Milenija C. Pa-
unović, iz Vel. sela beograd-
skog. 38483-8

Milivoju Sjenickome Ge-
neve, Case 4489, Servette,
za Acu Lesu Jovanovića, hot-
el Terminalus, Geneve.
Dragi Acu!
Mi smo zdravi i vaša mati
i Simka zdravi su. Vašu sam
kartu od 5-VII. dobio, a od
Djura nisam nikako dobioja
karte još od 1.-IX. 1917. go-
dine, slim što sam dobio prije
mjesec dana njegove 4 karte.
Mi mu pišemo svake nedjelje
i to na Vašu adresu, a kako
da i vi dobijate neznam. Iz-
vjestite Djuru, da smo zdravi
i da za nas ne brine, i neka
nam pošalje sliku. Javite, da
su zdravo familije: Ackovići,
Dimitrijevići, svi Ristići, Rašići,
Z. Crnjak, Cirići, Milijevići,
Popovići, Stojkovići, Kečić i
Milenkovići. Primite pozdrav,
ostajem blagodaran za Vaše
usluge Dim. Živković, kafe-
džija, Višnjica—Beograd.
38489-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim javite mome mužu Aran-
diju Čaliću, porezniku iz Kra-
gujevca, da nam ja i Boško
živi i zdravi. Nalazim se kod
oca. Novac sam dobila dva-
put. Šalji mi češće. Stan Uro-
ša Todorovića, trgovca, (Kra-
jina) Negotin. Vukosava Čalić,
Negotin, Nova Čarsija. 38485-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Preko Crvenog Krsta došlo je
za Olgu Petrović 268 kruna.
All kako je ona umrla, molim
te nastani, da se ova suma
izda njenom ocu Dušanu Pe-
troviću, čhovniku, pošto je
ustijed njegine bolesti i smrti
imao velike troškove.
Takodje te molim vidj, za-
šta se ne šalje više od deset
mjeseci pomoć Slobodanu Pe-
troviću, zvanikniku državne
štamparije, koji se sada nalazi
ovdje, Danjčeva 36. Pozdrav-
lja te tvoja Marta Maksimović
udova, Knjezinje Ljubice ulica
25, Beograd. 38492-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette,
za Spasoja Merdjinovića, vol-
nika, zanatlijska četa VII. puka
dunavske divizije. Doptovala
sam sa djecom iz Niša u Beo-
grad bez sredstava i ubijedi.
Ako ti je kako moguće, po-
šalji novaca. Tomanija Mer-
djinović, Bolnička ulica 15,
Beograd. 38496-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Moj jedini sin Milan Cosić,
X. puk, I. poziv, II. četa, 4.
bataljon, nikako se ne javlja.
Privatno sam čula, da je ran-
jen na bugarskoj granici. Mo-
lim izvjestite me preko Jovan-
ke Cvetkoviće u Gor. Mila-
novac, šta je sa mojim jedin-
cem. Mileva Cosić iz Dra-
golja. A 3246-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim vas izvjestite me, šta
je s mojim bratom Radosavom
Mitrovićem, vojnikom I. ba-
terije, I. divizionu dunavskog
artiljerijskog puka. Njemu nam
se javio nikako te sam u ve-
likoj brizi za njim. Njemu ja-
vite, da smo svi zdravo kod
kuće. Blagodaran Radoje Mi-
trović, Stojnik, Beograd.
38505-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim javite mome mužu Aran-
diju Čaliću, porezniku iz Kra-
gujevca, da nam ja i Boško
živi i zdravi. Nalazim se kod
oca. Novac sam dobila dva-
put. Šalji mi češće. Stan Uro-
ša Todorovića, trgovca, (Kra-
jina) Negotin. Vukosava Čalić,
Negotin, Nova Čarsija. 38485-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Preko Crvenog Krsta došlo je
za Olgu Petrović 268 kruna.
All kako je ona umrla, molim
te nastani, da se ova suma
izda njenom ocu Dušanu Pe-
troviću, čhovniku, pošto je
ustijed njegine bolesti i smrti
imao velike troškove.
Takodje te molim vidj, za-
šta se ne šalje više od deset
mjeseci pomoć Slobodanu Pe-
troviću, zvanikniku državne
štamparije, koji se sada nalazi
ovdje, Danjčeva 36. Pozdrav-
lja te tvoja Marta Maksimović
udova, Knjezinje Ljubice ulica
25, Beograd. 38492-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neva, Case 4489, Servette,
za Spasoja Merdjinovića, vol-
nika, zanatlijska četa VII. puka
dunavske divizije. Doptovala
sam sa djecom iz Niša u Beo-
grad bez sredstava i ubijedi.
Ako ti je kako moguće, po-
šalji novaca. Tomanija Mer-
djinović, Bolnička ulica 15,
Beograd. 38496-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Moj sin Maksim A. Kijakić,
vodnik, aktivni podporučnik
IX. brdskog artiljerijskog pu-
ka, I. poziva, poginuo je 9.
novembra na Mačkovom Ka-
menu (ustijed povlačenja ti-
jelo mu nije nadjeno). U ve-
likoj sam oskudici, a do dan-
as nisam ništa primila na
ime invalida. Moj drugi sin,
koji je radio i izdržavao stare
roditelje i sestre, umro je prije
dva mjeseca. Stoga molim, da
mi se što prije odredi pripa-
dajuća invalida, a do riješenja
iste molim za što skoriju po-
moć. Blagodarna Gospava
Kijakić, Stiška 73, Beograd.
38495-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Bio sam služitelj pri opštins-
kom sudu u Kosovu, Mitrović,
sa mjesječnom platom od 60
dinara. Posljednju sam platu
primio za oktobar 1915. Od
toga vremena pa do danas
nisam ništa dobio. Sa osmoro
sine djece nalazim se u ve-
likoj bijedi. Stoga učtivo mo-
lim poradite, da mi se u ime
moje plate šalje pomoć, na
šta ću vam biti unaprijed bla-
godaran. Selim Eminović, Ba-
nja Luka ulica Nr. 13, Kosov.
Mitrovica. A-3249-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim Vas izvjestite me, da li
su živi i gdje se nalaze, i to:
Milorad B. Milošević iz Klo-
cke, srez Iepenički, okrug krag-
ujevački, vojnik I. eskadrona,
III. konjičkog puka aktivne
vojske, koga je nestalo od Pri-
zrena, a nije se kući javio ni-
kakom pišu njegov otac Blagoje
Milošević;
Milisav Milivojević iz Trnove,
srez Iepenički, okrug kraguje-
vački, vojnik XI. puka, nije se
javio kući već 3 godine, pita
njegovu matu Kati Milivojevića;
Dragutin Badžić, iz Lozovi-
ka, srez vel. oraški, okrug
smederevski, radnik željezni-
čki, I. sekcije, bio je pred
vojskom u Zeneve slao no-
vac kući, od prije 9 mjeseci